

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 1.3.2011
KOM(2011) 83 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Rapport om midtvejsevalueringen af programmet "Europa for Borgerne" 2007 - 2013

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Rapport om midtvejsevalueringen af programmet "Europa for Borgerne" 2007 - 2013

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INDLEDNING	4
1.1.	Programmet	4
1.2.	Midtvejsevalueringen.....	6
2.	DE VIGTIGSTE RESULTATER AF EVALUERINGEN.....	7
2.1.	Relevans	7
2.2.	Den overordnede effektivitet i programmet.....	7
2.3.	Den generelle effektivitet, deltagelsen i og virkningerne af programmet.....	8
2.4.	Bæredygtighed og formidling af resultaterne	9
3.	OPFØLGNING AF HENSTILLINGERNE	10
3.1.	Opnåelse af større forståelse og engagement for EU	10
3.2.	Yderligere forbedringer og tilpasning af programmets gennemførelse	11
3.3.	Sikring af en mere afbalanceret deltagelse.....	12
3.4.	En styrkelse af virkningen inden for politik og medier af de aktiviteter, som støttes af programmet	12
4.	KONKLUSIONER	13

1. INDLEDNING

I nærværende dokument gøres der rede for de vigtigste resultater og henstillinger i midtvejsvalueringen af programmet "Europa for Borgerne" 2007-2013 og for Kommissionens reaktion og konklusioner på disse henstillinger.

1.1. Programmet

EU's handlingsprogram "Europa for Borgerne" til fremme af et aktivt medborgerskab i Europa blev etableret af Europa-Parlamentet og Rådet i december 2006¹. Programmet har følgende generelle mål:

- 1) at give borgerne mulighed for at indgå i et samspil med hinanden og være med til at opbygge et stadig mere integreret Europa, der er demokratisk og globalt orienteret, forenet i og beriget af sin kulturelle mangfoldighed for således at udbygge unionsborgerskabet
- 2) at udvikle en følelse af europæisk identitet, der bygger på fælles værdier, historie og kultur
- 3) at skabe en følelse af ejerskab i forhold til Den Europæiske Union blandt borgerne
- 4) at fremme tolerance og gensidig forståelse mellem de europæiske borgere og respektere og fremme den kulturelle og sproglige mangfoldighed og samtidig bidrage til dialogen mellem kulturer.

Programmet "Europa for Borgerne" har følgende specifikke mål:

- 5) at bringe folk fra lokalsamfund i hele Europa sammen, så de kan dele og udveksle erfaringer, synspunkter og værdier, lære af historien og skabe fremtiden
- 6) at fremme aktioner, debatter og overvejelser om medborgerskab i Europa og demokrati, fælles værdier og fælles historie og kultur gennem samarbejde inden for civilsamfundets organisationer på europæisk plan
- 7) at bringe Europa tættere på sine borgere ved at fremme Europas værdier og resultater og samtidig bevare erindringen om fortiden
- 8) at fremme interaktionen mellem borgerne og civilsamfundets organisationer fra alle deltagerlandene ved at bidrage til dialog mellem kulturer og fremhæve både Europas mangfoldighed og dets enhed med særlig vægt på aktiviteter, der tager sigte på at udvikle tættere bånd mellem borgere fra medlemsstaterne i Den Europæiske Union i dens sammensætning pr. 30. april 2004, og fra de medlemsstater, der er tiltrådt efter denne dato.

---

¹ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1904/2006/EF af 12. december 2006, EUT L 378 af 27.12. 2006, s. 32.

Programmet har et budget på 215 mio. EUR² og omfatter fire aktioner:

- a) Aktive borgere for Europa, som omfatter:
  - venskabsbysamarbejde
  - borgerprojekter og støtteforanstaltninger.
- b) Et aktivt civilsamfund i Europa, som omfatter:
  - strukturstøtte til forskningsinstitutter for offentlig europæisk politik (tænketanke)
  - strukturstøtte til civilsamfundets organisationer på europæisk plan
  - støtte til projekter, der iværksættes på initiativ af civilsamfundets organisationer.
- c) Sammen for Europa, som omfatter:
  - arrangementer med stor synlighed, f.eks. mindehøjtideligheder, prisuddelinger, kunstneriske begivenheder og europæiske konferencer
  - undersøgelser, rundspørger og meningsmålinger
  - oplysnings- og formidlingsinstrumenter.
- d) Aktiv europæisk erindring i form af:
  - bevarelse af de vigtigste steder og arkiver med tilknytning til deportationer og mindehøjtideligheder for ofrene.

De forventede resultater af programmet omfatter:

- programmer med aktiviteter, der organiseres af organisationer, som får støtte i form af driftstilskud, herunder møder, dialog med EU-institutioner, positionspapirer, netværk, udveksling af god praksis samt kampagner
- møder, uddannelsesprogrammer og -redskaber, publikationer, formidlingsaktiviteter organiseret af civilsamfundsorganisationer
- møder mellem borgere, konferencer, informationskampagner og uddannelsesarrangementer for ansvarlige for venskabsbyaktiviteter
- arrangementer med stor synlighed på EU-niveau under de forskellige EU-formandskaber, undersøgelser af aktivt medborgerskab (borgernes deltagelse i samfundet) og med hensyn til frivilligt arbejde, mobilitet og medborgerskab.

---

² I årsbudgetterne har budgetmyndigheden tildelt supplerende midler i 2009 (3 mio. EUR) og i 2010 (1,775 mio. EUR), og det samlede budget for programmet er således steget til 219,775 mio. EUR.

Forud for programmet "Europa for Borgerne" var der et EF-handlingsprogram til fremme af aktivt medborgerskab i Europa (borgernes deltagelse i samfundet) 2004-2006. Programmet, som havde et budget på 72 mio. EUR, viste, at der var behov for at fremme en bæredygtig dialog med civilsamfundsorganisationer og kommuner og støtte en aktiv inddragelse af borgerne³.

Programmet "Europa for Borgerne" dækker de 27 medlemsstater i EU. Herudover har Kroatien deltaget i programmet siden 2007 og blev fulgt af Albanien og Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien (FYROM) i 2009. Deltagelsen af organisationer med hjemsted i de nye medlemsstater er blevet styrket i de første tre år af programmets gennemførelse. Denne udvikling er særlig markant i Ungarn og Polen.

Programmet styres centralt af Europa-Kommissionen, som støttes af Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur. Europa-Kommissionen har ansvaret for den strategiske styring af programmet, herunder fastsættelse af prioriterede områder og mål, forvaltning af budgettet, vejledning og overvågning af programmets gennemførelse og tilsyn med evalueringen. Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur har ansvaret for administrationen af visse dele af programmet under Kommissionens tilsyn, dvs. gennemførelse af de operationer, hvor der ydes tilskud, at indsamle og analysere alle de oplysninger, der er nødvendige for at målrette gennemførelsen af programmet "Europa for Borgerne,"⁴ og at fremsende disse til Kommissionen.

Derudover blev der i de fleste af de deltagende lande etableret nationale kontaktpunkter⁵. De nationale kontaktpunkters opgave er at formidle information om programmet "Europa for Borgerne" til et bredt spektrum af eventuelle støttemodtagere, at give støtte til projektansøgere og at følge udviklingen inden for området aktivt medborgerskab på nationalt niveau og at give Europa-Kommissionen meddelelse herom.

1.2. Midtvejsevalueringen

Midtvejsevalueringen blev udført af Kommissionen med støtte fra eksterne eksperter⁶. De overordnede mål for evalueringen var:

1. at give et overblik over de opnåede resultater i de første tre år af programmet

---

³ Den samlede rapport om den eksterne evaluering af EF-handlingsprogrammet til fremme af et aktivt medborgerskab i Europa kan ses på følgende internetsted:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#civilsocietyHeader.

⁴ Kommissionens afgørelse af 20. april 2009 om oprettelse af Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur til forvaltning af Fællesskabets indsats inden for områderne undervisning, audiovisuelle medier og kultur i medfør af Rådets forordning (EF) nr. 58/2003, (2009/336/EF), EUT L 101 of 21.4.2009, s. 26.

⁵ I 2009 og 2010 oprettede 17 medlemsstater deres kontaktpunkter vedrørende "Europa for Borgerne" og anmodede Europa-Kommissionen om finansiel støtte. Fem andre lande oprettede tjenester med kontaktpunkter vedrørende "Europa for Borgerne" på et ad hoc-grundlag uden at anmode om finansiel støtte. Der arbejdes på at etablere kontaktpunkter vedrørende "Europa for Borgerne" i alle lande, der deltager i programmet. En liste over eksisterende kontaktpunkter vedrørende "Europa for Borgerne" kan ses på: http://ec.europa.eu/citizenship/how-to-participate/doc714_en.htm.

⁶ ECOTEC Research and Consulting Ltd. Der gøres opmærksom på, at de fra 4. oktober 2010 har ændret navn til ECORYS UK Limited. www.ecotec.com.

2. at give en vurdering af de kvalitative og kvantitative aspekter af gennemførelsen
3. at give henstillinger og vejledning i, hvorledes man kunne forbedre gennemførelsen af programmet i de resterende år.

Evalueringen fokuserede på programmets relevans og effektivitet og sammenhængen mellem programmet og andre tiltag til støtte af udviklingen af et aktivt medborgerskab i Europa.

Evalueringen blev udført i løbet af 2010 og byggede på data fra 2007, 2008 og 2009⁷.

2. DE VIGTIGSTE RESULTATER AF EVALUERINGEN

2.1. Relevans

I midtvejsevalueringen blev det bekræftet, at programmet "Europa for Borgerne" er relevant, især når det gælder gennemførelsen af programmets overordnede mål *"at give borgerne mulighed for at indgå i et samspil med hinanden og være med til at opbygge et stadig mere integreret Europa ... for således at udbygge unionsborgerskabet"*.

De aktiviteter, som støttes af programmet, har potentialet til at udvikle positive virkninger for borgerne, såsom en stærkere følelse af at høre til Europa og have en europæisk identitet, at ændre programdeltagernes holdninger til andre europæiske borgere og styrke deres inddragelse i demokratiske processer, øge deres viden om og interesse for Den Europæiske Union og EU-institutionerne.

Det fremgår af evalueringen, at det aktuelle program "Europa for Borgerne" har mulighed for at spille en rolle i styrkelsen af borgernes rolle ved formulering af nye politikker og strategier, såsom Europa 2020. Dette kan opnås ved at tilpasse de prioriterede områder i programmet til Kommissionens politiske mål og udvikle forslag i projekter, som kunne blive en afprøvning af nye politikinitiativer, sikre en bedre formidling af projektresultaterne og skabe større sammenhæng med andre EU-programmer og -initiativer.

Programmet giver en klar merværdi i form af omfang og rækkevidde i de aktiviteter, der gennemføres af organisationer, som programmet støtter. Den mest markante merværdi ved EU-engagementet synes at være påvirkningen af kapaciteten i civilsamfundssektoren og af netværk, som vil få en virkning for den fremtidige politikproces.

2.2. Den overordnede effektivitet i programmet

Evalueringen viser, at der fortsat er en stærk efterspørgsel efter programmet, og bedømt ud fra antallet af indsendte ansøgninger og andelen af godkendte ansøgninger er programmets budget for lille i forhold til niveauet i den aktuelle efterspørgsel.

---

⁷ 113 driftstilskud, 366 civilsamfundsprojekter, 141 erindringsprojekter, 9 innovative aktioner, 29 medborgerskabsprojekter, 225 projekter vedrørende netværk for venskabsbysamarbejde og 2 927 møder for borgere i venskabsbyer.

I evalueringen fremhævede man også, at der i betydeligt omfang er en udækket efterspørgsel efter aktioner og foranstaltninger, såsom aktiv europæisk erindring, driftstilskud og mobilitetsforanstaltninger.

Det aktuelle program har den rette balance og en god omkostningseffektivitet, fordi det kombinerer foranstaltninger, som når ud til mindre operatører, og foranstaltninger, som støtter opbygning af kapacitet.

Der synes at være generel tilfredshed med gennemførelsen af programmet, bl.a. opdelingen af ansvarsområder mellem Europa-Kommissionen og Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur. De fælles ansvarsområder mellem Kommissionen og forvaltningsorganet har givet øgede muligheder for synergi ved at tilpasse ansøgningsprocedurerne til andre programmer, der administreres af forvaltningsorganet, og en øget effektivitet med hensyn til behandlingen af ansøgninger og anmodninger om oplysninger fra støttemodtagerne.

Hvad angår kontaktpunkterne i programmet "Europa for Borgerne", som er blevet oprettet i henhold til programmet, mente de fleste støttemodtagere, som blev udspurgt, at disse tjenester var yderst nyttige (77 % - 78 %). Det fremgår af evalueringen, at der er mulighed for en yderligere forbedring i form af en styrkelse af sammenhængen mellem kontaktpunkter vedrørende "Europa for Borgerne" og netværket af koordinatører i venskabsbysamarbejdet, ligesom man kan øge dækningsområdet og styrke profilen i de enkelte landes kontaktpunkter vedrørende "Europa for Borgerne".

Skal programmets forvaltning forbedres, vil de vigtigste punkter ifølge evalueringen være behovet for større sammenhæng mellem retningslinjerne og en forenkling af skemaerne, at ansøgningsskemaer og relateret materiale skal stå til rådighed i god tid inden tidsfristerne, og den kvalitative feedback, som modtages i forbindelse med ansøgningerne.

2.3. Den generelle effektivitet, deltagelsen i og virkningerne af programmet

Midtvejsevalueringen viser, at de operationelle mål ved gennemførelsen af programmet og støttemodtagernes forventninger til programmet er blevet opfyldt.

Resultaterne af evalueringen dokumenterer, at programmet når ud til et betragteligt antal nye projektledere - ved lidt under halvdelen af de undersøgte projekter. Andelen af nye ansøgere synes at være højst i programmets erindringsaktion (63 %) og lidt lavere, men stadig omfattende, i aktionen venskabsbysamarbejde (ca. 33 %).

Hvad angår en ligelig geografisk fordeling blandt projektledere, synes de bedst repræsenterede lande at ligge i Centraleuropa, og Vesteuropa og i Italien. De underrepræsenterede lande synes at ligge i Nordeuropa og i Syd- og Sydøsteuropa. Det skal dog understreges, at der er en langt mere ligelig fordeling og en langt mere afbalanceret geografisk dækning, når man også tager hensyn til projektpartneres oprindelse og projektdeltagernes nationalitet.

Evalueringen lader formode, at der er en ligelig repræsentation af kvinder og mænd i programaktiviteterne, men at minoritetsgrupper, handicappede og marginaliserede grupper generelt er underrepræsenterede.

Virkningerne af programmet kan sammenfattes i følgende kategorier:

a) Støtte til og kapacitetsopbygning i civilsamfundsorganisationer og -bevægelser

- Civilsamfundsorganisationer spiller en vigtig rolle som formidlere mellem politiske beslutningstagere og borgere - bedømmeren bemærkede, at disse organisationer udfører aktiviteter, som skaber markante "multiplikatorvirkninger" ved at informere offentligheden om EU-relaterede spørgsmål og ved at tage initiativ til en velfunderet debat om aktuelle politiske spørgsmål.

b) Større fremdrift til venskabsbybevægelsen

- Midtvejsevalueringen anfører, at programmet har tilskyndet potentielle støttemodtagere til at tænke mere på udvikling af en mere omfattende tematisk dækning og at skabe forbindelser med nye emner eller politikområder, såsom miljøspørgsmål eller erindring.

c) Positiv påvirkning af omfanget og rækkevidden af aktiviteter, som udføres af organisationer for politisk forskning (tænketanke)

- Evalueringen viser, at støtte fra programmet har givet de modtagende organisationer mulighed for at styrke det europæiske fokus på deres aktiviteter, udvikle partnerskaber og netværk i hele EU og at nå den europæiske offentlighed.

d) Positive virkninger på deltagerne i aktiviteter, som støttes af programmet, med hensyn til læring, gensidig forståelse, og at man identificerer sig med EU

- I midtvejsevalueringen tyder meget på en positiv virkning på deltagerne, bl.a. ved at der skabes nye kontakter med mennesker i hele EU, at der udvikles nye kvalifikationer og interesser, og at man inddrages mere i gennemførelsen af arrangementer eller projekter på EU-niveau.

Evalueringen giver således dokumentation for programmets positive virkninger i overensstemmelse med programmets mål.

2.4. Bæredygtighed og formidling af resultaterne

Evalueringen lader formode, at programmet kan opnå langsigtet bæredygtighed ved at udvikle civilsamfundets kapacitet og ved at tilskynde deltagere til fremover at blive aktører og multiplikatorer. 53 % af de deltagere, som blev udspurgt i forbindelse med midtvejsevalueringen, havde planer om at engagere sig og selv afholde eller promovere arrangementer, og 45 % havde planer om at udvikle idéer til egne arrangementer.

I henhold til undersøgelsen af støttemodtagerne i programmet ville hovedeffekten af en fjernelse eller mindskelse af støtteniveauet være negativ i form af en begrænsning af aktiviteterens omfang, deltagernes antal, en svagere international dimension, mindre

netværk og mobilitet. Det ville være mindre sandsynligt, at civilsamfundsprojekter kunne fortsætte.

Med hensyn til formidlingen af resultater påpeges det i evalueringen, at størstedelen af projektlederne anfører, at de med held har anvendt en række kommunikationsmetoder, især arrangementer og forskellige former for sociale/interaktive medier eller multimedier, såsom trykte publikationer og dvd'er.

Man pegede på en række hindringer for en mere omfattende formidling; disse omfatter mangel på specifik støtte til kommunikation, omkostninger til annoncer og oversættelser, behovet for eksperter og i en vis udstrækning manglende interesse fra de nationale mediers side.

3. OPFØLGNING AF HENSTILLINGERNE

Henstillingerne i midtvejsevalueringen kan grupperes i fire hovedkategorier. Europa-Kommissionen har planer om at gennemføre passende aktioner som reaktion på disse henstillinger i den resterende periode af det nuværende program og at tage hensyn til henstillingerne i arbejdet med forberedelserne til næste programgeneration.

3.1. Opnåelse af større forståelse og engagement for EU

I midtvejsevalueringen anbefaler man som det første, at der skabes en tættere forbindelse mellem programmet og vigtige samfundsspørgsmål og spørgsmål, der af borgerne opfattes som havende direkte og aktuel interesse.

For det andet bør man i det aktuelle program fremover overveje at udpege metoder til at støtte vigtige strategiske EU-mål og politiske prioriterede områder, såsom strategien Europa 2020, og sikre sammenhæng med det europæiske år for frivilligt arbejde til fremme af aktivt medborgerskab. Projekter, som hænger stærkt sammen med disse prioriterede EU-områder, bør fremmes.

For det tredje bør disse henstillinger komme til udtryk i den rolle og den funktion, som de permanente og årligt prioriterede områder har i programmet.

Det nuværende program giver allerede mulighed for en styrkelse af profilen i de projekter, der fokuserer på aktuelle spørgsmål inden for EU-politikken. Under udvælgelsesprocessen vil der blive gjort en indsats for bedre at udpege og støtte projekter, som effektivt fremmer forståelsen og engagementet for EU.

Når man skal fastlægge det årlige fokus for programmets permanente prioriterede områder, vil der i højere grad blive lagt vægt på den eksisterende politiske sammenhæng. Der vil blive taget hensyn til de behov og interesser, som interesserede parter har givet udtryk for, og til synergieffekten med andre lignende EU-støttede programmer og initiativer.

3.2. Yderligere forbedringer og tilpasning af programmets gennemførelse

Henstillingerne vedrørende gennemførelsen af det nuværende program og eventuelle tilpasninger omfatter:

- Der skal findes den rette balance mellem støtte til de vigtigste interesserede parter med strukturel værdi og henvendelser og støtte (gennem opbygning af kapacitet) til mindre vigtige og/eller nye deltagere.
- Niveaueet for støtten til aktiv europæisk erindring og aktioner vedrørende det aktive civilsamfund hæves.
- Der sikres en balance mellem henvendelser til et stort antal deltagere og fastholdelse af de støttede aktiviteters kvalitet og innovative indhold.
- Virkningerne af kontaktpunkter vedrørende Europa for Borgerne kontrolleres, og endvidere udvikles deres kapacitet.
- En styrkelse af den rolle, uddannelse, opbygning af kapacitet og støtte til multiplikatorer spiller i forbindelse med alle foranstaltninger.
- En løbende gennemgang af strukturen og indholdet i ansøgningsformularerne og en forenkling heraf, når det er muligt.
- Behandling af ansøgninger på flere EU-sprog (ud over de tre arbejdssprog i EU).

Europa-Kommissionen har i samarbejde med Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur allerede gennemført en række ordninger for løbende at forbedre gennemførelsen af det aktuelle program. Dette omfatter bl.a. en opfordring til regelmæssig feedback fra støttemodtagerne (gennem den strukturerede dialog og andre metoder) og fra kontaktpunkter vedrørende "Europa for Borgerne". Feedbacken anvendes med henblik på en tilpasning og forenkling af programmets gennemførelse. Indførelsen af faste satser for venskabsbysamarbejdsprojekter i 2010 er et eksempel herpå.

Støtteforanstaltningerne blev indført for at øge opbygningen af kapacitet blandt projektledere, især inden for området venskabsbysamarbejde. Andre støttemodtagere i programmet, såsom civilsamfundsorganisationer, kan ligeledes nyde godt af sådanne foranstaltninger.

En eventuel omfordeling af den finansielle støtte i overensstemmelse med den samlede budgetramme for programmet, der i øjeblikket er fastlagt i den finansielle programmering for 2011-2013 til de forskellige aktioner i programmet "Europa for Borgerne" vil blive overvejet og muligvis indført i 2011.

Støtten til kontaktpunkter vedrørende Europa for Borgerne i form af uddannelse og regelmæssig udveksling af oplysninger vil ligeledes fortsætte i 2011. Europa-Kommissionen tilskynder aktivt alle medlemsstater i EU og alle lande, der deltager i programmet, til at oprette kontaktpunkter vedrørende Europa for Borgerne.

3.3. Sikring af en mere afbalanceret deltagelse

Midtvejsevalueringen understreger, at de ledende partners oprindelse i projekter med støtte fra programmet ikke er ligeligt fordelt i hele EU. Endvidere når projekter ikke i samme grad ud til alle samfundsgrupper.

Foranstaltninger, der omhandler den geografiske balance, er allerede blevet gennemført og vil blive videreført i fremtiden. Disse foranstaltninger omfatter en større indsats for at styrke profilen i programmet "Europa for Borgerne" gennem kontaktpunkter vedrørende "Europa for Borgerne" i lande, hvor der er færre projektledere. Endvidere fortsætter Kommissionen med at tilskynde til oprettelse af et nationalt kontaktpunkt i alle de deltagende lande.

Arrangementer med stor synlighed, såsom arrangementer under formandskabet og den årlige pris, de Gyldne Stjerner, (til særligt succesrige projekter med støtte fra programmet) giver større opmærksomhed omkring programmet i alle de deltagende lande. Endvidere bør der i processen omkring udvælgelsen af projekter sikres en bedre geografisk balance, f.eks. ved at skærpe de kvalitative krav over for lande, hvis andel langt overstiger det gennemsnitlige antal deltagelser i programmet.

Med hensyn til grupper, som er vanskelige at nå, har programmet "Europa for Borgerne" lagt særlig vægt på en ligelig deltagelse ud fra køn, alder og handicap i programaktiviteterne. Fremme af kvinders deltagelse i demokratiet på lokalt niveau er blevet specielt prioriteret. En bedre inddragelse af grupper, som er vanskelige at nå, vil blive sikret gennem udveksling af erfaringer og bedste praksis fra projekter, som har været særligt vellykkede inden for dette område. Deres erfaringer vil indgå i programmet som helhed.

3.4. En styrkelse af virkningen inden for politik og medier af de aktiviteter, som støttes af programmet

Det fremgår af midtvejsevalueringen, at der findes et potentiale, der kan udnyttes for at øge programmets politiske virkninger gennem aktiviteter, såsom:

- udnyttelse af forbindelserne mellem opbygning af kapacitet for den lokale administration og venskabsbysamarbejdsaktiviteter, der støttes af programmet
- undersøgelse af muligheden for at arrangere begivenheder, pressemøder, partnerskaber og rundbordsdiskussioner, som samler politiske aktører, tematiske eksperter og organisationer, som får støtte fra programmet, og deres netværk for at undersøge specifikke politikspørgsmål
- sikring af, at projekter, når det er muligt, vurderer deres virkninger i medierne og på processen for udformning af politikker
- styrkelse af en tættere forbindelse med andre EU-programmer og -initiativer, såsom programmet om grundlæggende rettigheder og unionsborgerskab, aktive unge, kultur, e-demokrati og deltagelse i informationssamfundet
- tilskyndelse til en analyse af virkningen af støttede projekters formidlingsredskaber

- udvikling af en mere omfattende analyse af effektiviteten af aktion 3 "Sammen for Europa", især dækningen i medier og virkningen på deltagerne.

Kommissionen vil gøre en indsats for at sikre en bedre analyse og validering af de enkelte projekters virkninger i de afsluttende rapporter gennem en tilpasning af strukturen i de afsluttende rapporter.

4. KONKLUSIONER

Evalueringen bekræfter, hvor vigtigt programmet "Europa for Borgerne" er, hvis borgernes deltagelse i samfundet skal fremmes og følelsen af at høre sammen skal styrkes, og for tolerance og gensidig forståelse. Hidtil har programmet givet 2,8 mio. europæiske borgere og deres organisationer mulighed for at indgå i et samspil og deltage i processen med opbygningen af Europa, at give udtryk for deres holdninger og at bidrage til den politiske proces. Programmet har ført mennesker og lokalsamfund fra forskellige lande sammen. Evalueringen har også understreget, hvor vidt en yderligere udvikling kan gå.

Evalueringen viser, at der er et stærkt behov for programmet, og at programmets budget har et niveau, der ligger under den faktiske efterspørgsel. For at nå fremtidige projektledere og for yderligere at styrke programmets virkning bør man seriøst overveje at omfordele den finansielle støtte inden for det nuværende programs budget.

Skulle der blive taget afgørelse om en fortsættelse af programmet i den næste flerårige finansielle ramme, kan erfaringerne fra midtvejsevalueringen indgå i overvejelserne og i det forberedende arbejde for programmet 2014-2020. Det fremgår især af midtvejsevalueringen, at der er behov for at styrke programmets politiske virkninger. Det eventuelle næste program bør derfor forbindes tættere med vigtige emner på EU's dagsorden. Det er nødvendigt, at det bliver et sammenhængende program med henblik på en forbedring af styreformerne i EU og med henblik på udnyttelse af synergieffekten med andre EU-programmer og -politikker.